

Forsvarsdepartementet
Postboks 8126 Dep
0032 OSLO

NATIONAL POLICE DIRECTORATE

Deres referanse:
2015/3139

Vår referanse:
201604064-24 008

Sted, Dato
Oslo, 27.01.2017

POLITIDIREKTORATETS HØRINGSSVAR - NOU 2016:19 SAMHANDLING FOR SIKKERHET

Det vises til Forsvarsdepartementets brev av 17. oktober hvor NOU 2016:19 *Samhandling for sikkerhet – Beskyttelse av grunnleggende samfunnsfunksjoner i en omskiftelig tid* med forslag til ny sikkerhetslov ble sendt på høring.

Politidirektoratet har forelagt høringen for samtlige politidistrikt, Kripos, Politiets utlendingsenhet, Utrykningspolitiet, Politiets fellestjenester, Nasjonalt ID-senter og Politiets IKT-tjenester. Politihøgskolen og Økokrim fikk høringen forelagt direkte fra Forsvarsdepartementet. Vi har mottatt innspill til høringen fra Politihøgskolen og Oslo politidistrikt. I tillegg har vi hatt en dialog med Kripos. Nasjonalt ID-senter har avgitt høringssvar til Forsvarsdepartementet. Innspillene fra Oslo politidistrikt og Politihøgskolen følger vedlagt.

Politidirektoratet er av den oppfatning at utredningen gir en grundig, nyansert og oppdatert fremstilling av et bredt og sammensatt område. Det er positivt at det settes fokus på viktige sikkerhetsmessige utfordringer.

Det forutsettes i det følgende at i alle fall deler av politiets virksomhet anses som en "grunnleggende nasjonal funksjon". Videre legges det til grunn at i det minste deler av politinettet vil være et skjermingsverdig informasjonssystem som omfattes av loven.

Vi ber om at Politidirektoratet involveres i eventuell forskriftsbehandling knyttet til ny sikkerhetslov.

Vi har følgende merknader til høringen:

1 Lovens virkeområde

1.1 Stortinget, Høyesterett og Regjeringen

Alle mottakere av sikkerhetsgradert informasjon bør være forpliktet til å beskytte informasjonen på samme måte. Erfaringsmessig kan det oppleves som utfordrende for

Politidirektoratet

virksomheter underlagt sikkerhetslovens bestemmelser å gi sikkerhetsgradert informasjon til mottakere som ikke er underlagt samme krav.

Politidirektoratet er av den oppfatning at ny sikkerhetslov bør gjelde både for Stortinget og dets organer, Høyesterett og Regjeringen, med unntak av krav til personellsikkerhetsklarering og autorisasjon. Dette kan etter vårt syn med fordel reguleres i samme bestemmelse. Det er slik vi ser det ikke grunn til at disse tre statsmaktene skal behandles ulikt. Hensynet til uavhengighet vil etter vårt syn sikres på lik linje for alle tre ved at det gjøres unntak for krav til personellsikkerhetsklarering og autorisasjon.

1.2 Skillet mellom tilsiktede og utilsiktede handlinger

Det fremgår av utredningen at utvalget har lagt til grunn at ny sikkerhetslov skal rette seg mot tilsiktede uønskede hendelser og at andre sikkerhetstrusler i utgangspunktet ikke skal omfattes. Dette er i samsvar med dagens lov.

Politidirektoratet har forståelse for at det foretas en slik avgrensning, men påpeker samtidig at denne avgrensningen er utfordrende. Det fremgår av utredningen at utvalget har sett hen til at det for den enkelte virksomhet vil være nødvendig og hensiktsmessig å arbeide med forebyggende sikkerhet under ett, uavhengig av type trusler. Som påpekt av Politihøgskolen, er grensen mellom tilsiktede og utilsiktede handlinger ofte uklar og flytende, og behovet for å tenke helhetlig på sikkerhet er stort. En verdi som er skjermingsverdig etter sikkerhetsloven, vil måtte skjermes også mot utilsiktede handlinger og hendelser. Politidirektoratet er enig i Politihøgskolens påpekning om at utredningen i større grad kunne bidratt til et mer helhetlig fokus på sikkerheten.

2 Begrepsbruk og definisjoner

I dagens sikkerhetslov er det inntatt flere legaldefinisjoner. I forslaget til ny sikkerhetslov derimot er legaldefinisjoner utelatt. Politidirektoratet er av den oppfatning at dette er uheldig, noe som også fremgår av innspillene fra både Oslo politidistrikt og Politihøgskolen.

Politihøgskolen utdyper dette ved å vise til at det allerede eksisterer en rekke begreper med uklart innhold, og at det ved utvalgets forslag vil tilføres enda flere uklare begreper. Eksempelvis nevnes begrepene "kritisk infrastruktur", "kritisk samfunnsfunksjon, skjermingsverdig objekt", "grunnleggende samfunnsfunksjoner" og "grunnleggende nasjonale funksjoner". Som beskrevet i innspillet fra Politihøgskolen, er disse begrepene forsøkt redegjort for i utredningen, men Politidirektoratet er av den oppfatning at det med fordel kunne vært tydeligere hva som ligger i disse begrepene. En klar og tydelig begrepsbruk, herunder gode definisjoner, anses som særlig viktig i en ny sikkerhetslov som innebærer at flere aktører skal benytte og forstå begrepene. Det vises til det som fremgår av innspillene fra Politihøgskolen og Oslo politidistrikt.

3 Ansvar for og utøvelse av forebyggende sikkerhet samt tilsynsfunksjon

Politidirektoratet oppfatter utredningen slik at det i ny sikkerhetslov er tale om å erstatte eksplisitte, mer detaljerte minimumskrav med mer funksjonelle krav. Politidirektoratet er, i likhet med Oslo politidistrikt, av den oppfatning at en slik overgang vil kunne ha flere uheldige konsekvenser. Oslo politidistrikt fremhever blant annet at varierende risikoforståelse og kunnskap vil medføre at arbeidet knyttet til forebyggende sikkerhet vil vanskeligjøres uten angivelse av en minimumsstandard i regelverket. Oslo politidistrikt viser videre til arbeidet med etablering av sikkerhetstiltak etter krav i objektsikkerhetsforskriften. Etter deres erfaring har dette arbeidet vist seg å være krevende, nettopp fordi denne forskriften er mindre

detaljert. Et mindre detaljert regelverk stiller større krav til kompetanse og erfaring hos sikkerhetspersonellet. Politidirektoratet støtter uttalelsen fra Oslo politidistrikt på dette punktet, og viser for øvrig til det som fremgår av deres uttalelse.

4 Informasjonssikkerhet

I utredningens kapittel 1.3 omtales kritiske samfunnsfunksjoner som nødvendige funksjoner for å holde tjenester som helse, vann, mat, energi, finansielle tjenester og kommunikasjon på et nivå som sikrer forsvarlig utøvelse av myndighet og trygghet for befolkningen. Det oppfattes derfor at i alle fall deler av politiets virksomhet er en del av disse kritiske samfunnsfunksjonene, da politiet skal bidra til blant annet trygghet for befolkningen. Det vil få konsekvenser for politiet dersom informasjonssystemer som brukes i disse oppgavene blir underlagt sikkerhetslovens regime med krav til sikkerhetsgodkjenning av informasjonssystemene før de tas i bruk.

I utredningens kapittel 8 omtales informasjonssikkerhet. Innspillene fra Oslo politidistrikt på dette punktet er grundige og belyser viktige problemstillinger for politiet. Politidirektoratet viser til og støtter det som fremgår av deres hørings svar på dette punktet.

I det følgende vil vi gå nærmere inn i sikkerhetsmessige problemstillinger knyttet til digital behandling av gradert informasjon i politiet som har relevans for utredningen, for å belyse enkelte problemstillinger særlig knyttet til utredningens kapittel 8.6.2.

Det bemerkes innledningsvis at Politidirektoratet støtter utvidelsen av nedslagsfeltet for lovfestede informasjonssikkerhetsbestemmelser, jf. også våre tidligere innspill til digitalt sårbarhetsutvalg. Politidirektoratets høringsuttalelse til utredningen "Digital sårbarhet – sikkert samfunn" (NOU 2015:13) følger vedlagt. Vi ønsker imidlertid å påpeke behovet for tilgang på råd- og veiledning fra rett fagmyndighets side. På grunn av begrenset kompetanse på dette området, er det behov for at det gis veiledning med notoritet som man kan vise til ved tilsyn og sanksjonering av regelverket.

Politiet besitter informasjon som er gradert etter beskyttelsesinstruksen. Vi kjenner oss igjen i de betraktninger utvalget beskriver i punkt 6.2.1.1, blant annet at det er ulik forståelse av og kunnskap om verdivurderinger og begreper knyttet til sikkerhetslovens formål. Herunder at det nærmere meningsinnholdet i begrepsapparatet "rikets sikkerhet og andre vitale nasjonale sikkerhetsinteresser" fremstår som uklart.

I utredningen defineres informasjon som ikke er gradert etter sikkerhetsloven som ugradert. Informasjon som er EU-klassifisert skal imidlertid behandles etter et definert *graderingsspeil* avtalt mellom Norge og EU. Dette innebærer for eksempel at EU-RESTRICTED skal behandles som BEGRENSET, at EU-CONFIDENTIAL skal behandles som KONFIDENSIELT osv.

Politidirektoratet har gjennomført en kartlegging av politiets behov for digital behandling av gradert informasjon og har der inkludert beskyttelsesinstruksens graderinger og EU-graderinger under begrepet "gradert" fordi det kan være sammenfallende sikringskrav for disse gjennom avtalte graderingsspeil. Et eksempel på dette er at avtaler mellom Norge og EU sier at informasjon som er gradert EU-RESTRICTED skal behandles som BEGRENSET. Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) er tilsynsmyndighet på vegne av EU for slik informasjon i Norge. Beskyttelsesinstruksen sier at informasjon som graderes etter denne skal beskyttes som BEGRENSET så langt det passer (elektronisk). Det er flere faktorer som kan føre til at informasjon ikke blir tilstrekkelig sikret. For det første oppfattes begrepet "så langt det passer"

som om det gis et tolkningsrom eller en valgfrihet. Der en leveranse er presset på tid, kostnader, tilgang på ressurser og riktig kompetanse kan dette slå uheldig ut for sikringen av informasjonen. Videre føres det ikke tilsyn med informasjonssystemer som er gradert etter beskyttelsesinstruksen, hvilket kan medføre at tilstrekkelig sikring ikke blir prioritert. Informasjonssystemer som skal behandle slik informasjon er heller ikke gjenstand for sikkerhetsgodkjenning før de tas i bruk. I tillegg er det ikke hjemmelsgrunnlag for klarering eller autorisasjon for tilgang til informasjon som er gradert etter beskyttelsesinstruksen i motsetning til sikkerhetsloven. Det vil da være andre faktorer som må legges til grunn for en "skikkethetsvurdering". Det vil også her være et tolkningsrom for hvilke vurderinger som legges til grunn for tilgang.

Mye informasjon som er gradert etter beskyttelsesinstruksen er svært sensitiv, og kan få skadevirkninger for politiet eller enkeltpersoners liv og helse dersom den kommer på avveie. Det bør derfor vurderes om deler av beskyttelsesinstruksen bør sees i sammenheng med ny sikkerhetslov. Skadepotensialet ved konfidensialitetsbrudd kan i ytterste konsekvens være av en slik art at det kan føre til en dårligere oppgaveløsning for politiet som grunnleggende nasjonal funksjon eller kritisk samfunnsfunksjon. Det er viktig at informasjonssystemer og arbeidsprosesser rundt bruk og drift at disse blir underlagt samme sikrings- og kontrollregime som for sikkerhetsloven på BEGRENSET eller KONFIDENSIELT nivå og at det ikke gis tolkningsrom eller valgfrihet for dette.

Det fremgår av utredningens punkt 8.6.7 at utvalget ikke anbefaler å ta beskyttelsesinstruksen inn i ny sikkerhetslov. Oslo politidistrikt foreslår imidlertid i sin høringsuttalelse at beskyttelsesinstruksen gis som lov. Dersom det ikke er relevant å utvide sikkerhetsloven til også å gjelde for beskyttelsesinstruksens graderingsområder bør det etter Politidirektoratets syn vurderes å definere et graderingsspeil mellom sikkerhetsloven og beskyttelsesinstruksen som for EU-graderinger. Et slikt graderingsspeil bør ha NSM som tilsynsmyndighet og bør inneholde hjemmelsgrunnlag for klarering og autorisasjon.

Politidirektoratet støtter imidlertid utvalgets forslag om å modernisere og revidere beskyttelsesinstruksen, og er enig med utvalget i at erfaringsinnhenting fra brukere av beskyttelsesinstruksen vil være hensiktsmessig ved en slik revidering. Kripos har også uttalt at en revisjon av beskyttelsesinstruksen vil være hensiktsmessig. De har videre uttalt at Kripos bruker beskyttelsesinstruksen blant annet ved gradering av trusselutsatte personers adresseinformasjon i henhold til folkeregisterforskriften § 9-2 nr. 10.

I den nevnte kartlegging av politiets behov for digital behandling av gradert informasjon, er også omfanget av bruk av beskyttelsesinstruksen kartlagt hos de aktører som har bidratt. Aktører fra alle kjerneområdene i politiets virksomhet og noen vesentlige støttefunksjoner har bidratt inn i kartleggingen.

5 Objekt- og infrastrukturens sikkerhet

I utredningens kapittel 9 omtales objekt- og infrastrukturens sikkerhet. Politidirektoratet støtter en utvidelse av nedslagsfeltet til objektsikkerhetsregelverket slik at det også omfatter infrastruktur. At *systemer* omfattes fremfor *objekter* er en forutsetning for å oppnå en helhetlig sikring med fokus på avhengigheter.

Utfordringen for politiet er at flere objekter vil forvente en høyere prioritet på reaksjonsstyrker fra politiet ved en uønsket hendelse, mens politiets ressurser vil være de samme. De uønskede hendelsene kan være sammenfallende i tid og sted, som kan medføre at politiet ikke kan

prioritere alle med sine begrensede ressurser. Dette fordrer at politiet må prioritere bruk av sine ressurser ut fra det til enhver tids gjeldende trusselbilde, og ikke ut fra hvilke objekter som har høyeste klassifisering. Dette gjelder både politiets alminnelige beredskap etter politiloven og bruk av politiet som sikringsstyrker etter instruksen om bruk av sikringsstyrker fra Forsvaret og politiet fra 2012. Objekteiere vil derfor kunne oppleve situasjoner hvor de kun kan stole på egen grunnsikring i tillegg til beredskapstiltak.

Politiet opplever det som vanskelig å få øvingstilgang på skjermingsverdige objekter i dag. For å bedre øvingstilgangen, foreslås det at bestemmelsen i objektsikkerhetsforskriften § 3-5 om tilrettelegging for forberedelse og øving av sikringsstyrker flyttes til § 4-5 i ny sikkerhetslov som omhandler krav til at virksomheten gjennomfører regelmessige øvelser.

En annen utfordring for politiet er å sikre politiets grunnleggende samfunnsfunksjon med forebyggende sikringstiltak, da samfunnet for øvrig er avhengig av at politiet funksjon er tilgjengelig til enhver tid. I tillegg er objektsikkerhetsregelverket nyere enn mye av politiets bygningsmasse, som er bygd opp under forutsetningen om mest mulig åpenhet. Med objektsikkerhetsregelverket opplever politiet at forventningen er snudd til det motsatte med å sikre funksjonalitet basert på prinsippet om sikkerhet i dybden. Det vil kreve et enormt økonomisk løft å sette politiets bygningsmasse i slik stand. Denne snuoperasjonen medfører svært store kostnader for politiet som utvalget ikke adresserer og problematiserer. Politiet har nok med å få eksisterende rammer til å strekke til for å etablere funksjonalitet, før det er midler til å sikre den. Det er trolig flere objekteiere enn politiet som har nok med å finansiere det som skal sikres, før det er noe reelt å sikre.

Det viktigste generiske sikringstiltaket er å bygge redundans, det vil si reserveløsninger som kan benyttes når primærløsningen faller bort, uansett årsak. Politidirektoratet er av den oppfatning at dette bør gis større oppmerksomhet enn som et delmoment i en skadevurdering for om et objekt eller infrastruktur er skjermingsverdig. Det bør også være et krav knyttet til sikring av de mest kritiske verdiene som en funksjon er avhengig av. Som objekteier kan det oppleves som lite hensiktsmessig å sikre noe som er kritisk avhengig av en mer grunnleggende verdi som ikke har redundans. Under pkt 9.2 vises det til at Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap har påpekt overfor utvalget at dagens regelverk gir lite insitament til å utvikle robuste systemer. Etter Politidirektoratets oppfatning bidrar ikke utredningen og lovforslaget til en forbedring av dette. Selv om utvalget ser behov for at sikkerhetsmyndigheten får ansvar for å koordinere sikkerhetstiltak på tvers av sektorer, er det likevel tale om store kostnader. Utgiftene knyttet til sikringstiltakene kan bli større enn verdien for virksomheten som er objekteier og ansvarlig for sikringen. Utvalget påpeker dette problemet under siste del av punkt 9.1, men det foreslås slik vi ser det ingen løsning.

I forbindelse med implementeringen av objektsikkerhetsregelverket ble det gitt en frist for sikring av skjermingsverdige objekter innen 31. desember 2013. Politidirektoratet kan ikke se at det foreslås noen frist for implementering av sikringstiltak for nye identifiserte objekter. Dette følger imidlertid av gjeldende objektsikkerhetsforskrift. Vi finner likevel grunn til allerede nå å påpeke at det bør gis mer realistiske frister for iverksetting av sikkerhetstiltak, ettersom finansieringen krever planlegging. Gjeldende frister oppleves ikke å ta hensyn til prosessene for budsjettarbeid i det offentlige.

Oslo politidistrikt bemerker at utvalget ikke har drøftet nøkkelpersonell og beredskapsressurser som en faktor som må beskyttes, og anbefaler at det stilles krav til at den enkelte virksomhet

skal vurdere beskyttelsestiltak for eget personell, herunder informasjon om personellet i egne informasjonssystemer.

6 Personellsikkerhet

6.1 Skillet mellom adgangsklarering og sikkerhetsklarering

Det fremgår blant annet av utredningens punkt 10.5.4 at det i ny sikkerhetslov er ønskelig å skille mellom to ulike typer klarering. Det fremgår at sikkerhetsklarering gjøres for personell med tilgang til sikkerhetsgradert eller sensitiv informasjon, mens adgangsklarering gjøres for personell med adgang til anlegg, men uten behov for tilgang til sensitiv informasjon. Adgangsklarering vil være mindre omfattende enn en sikkerhetsklarering. Dette fremgår blant annet av utredningens punkt 2.6

Politidirektoratet er av den oppfatning at dette skillet mellom adgangsklarering og sikkerhetsklarering, og da også skillet mellom fysisk adgang og logisk tilgang, er lite problematisert. Vi stiller spørsmål ved om dette skillet vil være hensiktsmessig og forsvarlig. Etter vårt syn kan det være et stort skadepotensiale også knyttet til personell med kun adgang til anlegg og som da etter forslaget kun skal adgangsklareres. Eksempelvis kan slikt personell sette hele funksjonaliteten ved et anlegg/objekt ut av drift. I praksis vil det også være vanskelig å skille ut personell som kun gis adgang til anlegg, uten å gis tilgang til sikkerhetsgradert eller sensitiv informasjon. Fysisk adgang til et anlegg kan i seg selv innebære at det samtidig gis sikkerhetsgradert eller sensitiv informasjon slik at det ikke vil være mulig å skille ut kun den fysiske adgangen. Årsaken er at plassering og sikringstiltak rundt det skjermingsverdige objektet kan være sikkerhetsgradert informasjon. Med logisk adgang til et skjermingsverdig objekt, eksempelvis styringssystem til datarom/datahall, vil man kunne utsette objektet for større skadepotesial. Personellet vil også kunne ha behov for fysisk adgang til objektet.

Skillet mellom adgangsklarering og sikkerhetsklarering, herunder grunnlaget for en forenklet prosess for adgangsklarering, synes ikke å være tilstrekkelig begrunnet og problematisert. Politidirektoratet støtter på denne bakgrunn ikke forslaget om å legge opp til flere typer klarering, både av hensynet til skadepotensial og sikkerhet, at det i praksis vil være vanskelig å trekke et slikt skille samt faren for uheldig sammenblanding av ulike typer klarering.

Dersom skillet mellom adgangsklarering og sikkerhetsklarering opprettholdes, må det etter vårt syn kreves sikkerhetsklarering for logisk adgang til et objekt som kan gi tilgang til sikkerhetsgradert eller sensitiv informasjon. Vi er av den oppfatning at det er risikofylt å videreføre bestemmelsen om at det er opp til den enkelte objekteier å be departementet om tillatelse til å sikkerhetsklarere personell med mulighet for å utrette omfattende skade på grunnleggende samfunnsfunksjoner.

6.2 Utenlandske statsborgere og tilknytning til andre nasjoner, punkt 10.6.2

I utredningens punkt 10.6.2 omtales personellsikkerhet for personer med utenlandske statsborgerskap og tilknytning til andre nasjoner. Politidirektoratet deler utvalgets syn på at reduksjon i antall klareringsmyndigheter vil gi klareringsmyndigheter med høyere kompetanse.

Vi mener imidlertid at fagmyndigheten NSM, i samarbeid med PST og Etterretningstjenesten, bør komme med klare retningslinjer for hvilke land det er sikkerhetsproblematisk å ha en tilknytning til. Selv om det i utgangspunktet legges opp til en konkret vurdering av spørsmålet om sikkerhetsklarering skal gis, er vi av den oppfatning at tilknytning til slike land må tillegges

avgjørende vekt, og forhindre at sikkerhetsklarering gis. Ved slike retningslinjer kan fortsatt ulik praktisering på dette punktet unngås.

6.3 Mangelfull personhistorikk

I utredningens punkt 10.6.3 omtales mangelfull personhistorikk. Utvalget viser til at Utenriksdepartementet og Landsorganisasjonen har påpekt at praksisen med at man i rundskrivene har lagt seg på en restriktiv linje for å kunne gjøre unntak fra kravet til 10 års personhistorikk er problematisk.

Politidirektoratet er imidlertid av den oppfatning at 10 års personhistorikk i utgangspunktet ikke er mye, og at det bør være vanskelig å lempe på kravet til slikt informasjonsgrunnlag. Politiet har behov for å ha tillit til at sikkerhetsklarering av personell gjøres på et tilstrekkelig informasjonsgrunnlag. Dette fordi personell gis tilgang til svært sensitiv informasjon og/eller objekt, noe som gjør skadepotensial for samfunnet stort. Politidirektoratet viser også til at behovet for sikkerhetsklarering skyldes nasjonale sikkerhetsmessige hensyn. Vi er derfor av den oppfatning at en mindre restriktiv linje for å kunne gjøre unntak fra kravet til 10 års personhistorikk vil innebære en uthuling av regelverket på et sentralt punkt.

6.4 Tverrsektoriell hjemmel for bakgrunnskontroll

Politidirektoratet støtter forslaget om at det etableres en tverrsektoriell hjemmel for adgangsklarering for personell som skal ha tilgang til objekter eller infrastruktur eller deler av disse som er av kritisk betydning for grunnleggende nasjonale funksjoner. Politidirektoratet er av den oppfatning at det vil være hensiktsmessig å utarbeide denne kontrollen på en måte som ligner Storbritannias Counter Terrorist Check. Politidirektoratet støtter også anbefalingen fra Kripas om at kontrollen også bør omfatte sjekk av PSTs registre.

6.5 Kontroll med identitet

Til tross for at ny sikkerhetslov skal legge til rette for effektiv forebygging og avdekking av at utro tjenere får tilgang til informasjon eller områder hvor skadepotensialet er stort, omtaler ikke kapittel 10 i utredningen kontroll med identitet. Politidirektoratet er enig med Nasjonalt ID-senter at kontroll med identitet er et viktig tiltak for slik forebygging og også en viktig forutsetning for hensiktsmessigheten av øvrig personkontroll. Det vises til høringsuttalelsen fra Nasjonalt ID-senter på dette punktet.

7 Merknader til enkelte bestemmelser

Oslo politidistrikt har merknader til en rekke av de enkelte bestemmelsene i forslaget til ny sikkerhetslov. Politidirektoratet er enig i de merknader og forslag som Oslo politidistrikt fremsetter, og det vises til nærmere redegjørelse for dette i deres innspill.

8 Administrative og økonomiske konsekvenser

Det er positivt at samfunnsøkonomisk lønnsomhet er en grunnleggende forutsetning for arbeidet med ny sikkerhetslov. En helhetlig tilnærming som det fremgår at utvalget legger opptil for å beskytte kritisk infrastruktur, kritiske samfunnsfunksjoner og sensitiv informasjon, kan også bidra til mer kostnadseffektive løsninger.

Innenfor sikkerhetsområdet stilles det erfaringsmessig høye krav som politiet, eller andre virksomheter, i varierende grad har ressurser til å tilfredsstille. Politiet er nødt til å vurdere krav og risiko helhetlig i forhold til gjennomføring av politiets samlede oppgaver når ressursene skal prioriteres. Det er vesentlig at krav ikke utformes slik at de ligger utenfor det handlingsrommet virksomheten kan gis med hensyn til risikotoleranse og økonomi.

Politidirektoratet vurderer det slik at en ny sikkerhetslov som foreslått vil medføre betydelige økonomiske konsekvenser. Slik Politidirektoratet oppfatter forslaget, må det gjennomføres større investeringer i politiets IKT-systemer, samt investeringer for å sikre annen infrastruktur og personell. I tillegg vil sikringstiltakene som er beskrevet medføre økte drifts- og forvaltningskostnader.

Det legges opp til at det er den enkelte virksomhet som må dekke kostnaden av sikkerhetstiltakene. Politiet har i dag ikke et budsjett som kan håndtere større sikringstiltak. Dette innebærer at midler politiet må benytte på sikkerhetstiltakene – uten økning i de økonomiske rammene – må prioriteres på bekostning av tjenesten i politidistrikt og særorgan for øvrig. Ettersom det allerede er krav til politiets frigjøring av budsjettmidler som følge av kostnadseffektivisering i et betydelig omfang, vil de økonomiske konsekvensene av prioritering av sikringstiltak i praksis innebære en vurdering av om tiltaket gir høyere samfunnsøkonomisk lønnsomhet enn den operative politikraft politiet kan produsere for de samme midlene.

For å sikre en vellykket gjennomføring av lovendringene er det avgjørende at staten setter av midler til å håndtere tverrsektorielle sikringstiltak og for å kompensere de virksomheter som får en uforholdsmessig stor belastning. For politiets del forutsettes det derfor at etaten tilføres midler for å håndtere de økte kravene og det økte omfanget knyttet til forebyggende sikkerhet.

Politidirektoratet er videre av den oppfatning at sikringsnivået ikke bør settes for høyt. Politiet bør ha handlingsrom til å foreta faglige vurderinger av hva som er hensiktsmessig sikkerhetsnivå, herunder gjøre avveininger av ulike typer risiko og nytte, for å hindre at det brukes unødig mye ressurser på sikringstiltak. I tillegg bør krav utformes slik at enkelte tiltak kan besluttes gjennomført over tid og/eller i sammenheng med planlagte endringer, slik at man eksempelvis unngår tilfeller der man finansierer sikring av et gammelt bygg som snart utrangeres.

Det bemerkes at de fleste konsekvensvurderingene er begrenset til en overordnet beskrivelse og at økonomiske konsekvenser først kan beregnes i forbindelse med forskriftsarbeidet. Det er derfor viktig at økonomiske og administrative konsekvenser av nye forskrifter blir godt kartlagt og at det samtidig lages en realistisk finansieringsplan.

Med hilsen

for **Vidar Refvik**
assisterende politidirektør

for **Kristine Langkaas**
seksjonssjef

Kopi: Justis- og beredskapsdepartementet

Vedlegg: Innspill fra Politihøgskolen
Innspill fra Oslo politidistrikt
Politidirektoratets høringsuttalelse til NOU 2015:13